

V.H. Kremen. Kyiv: Yurinkom Inter, 2008. S. 797–800. [in Ukrainian].

3. Matviienko, Yu.O. (2013). Formuvannia umin samokontroliu studentiv ekonomichnykh spetsialnostei u protsesi psyholoho-pedahohichnoi pidhotovky [Formation of self-control skills of students of economic specialties in the process of psychological and pedagogical training]: avtoref. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 – teoriia i metodyka profesiinoi osvity. Kyiv. [in Ukrainian].

4. Moiseiuk, N.Ye. (2007). Pedahohika [Pedagogy]. Navchalnyi posibnyk. 5-e vydannia, dopovnene i pereroblene. Kyiv. 656 s. [in Ukrainian].

5. Onopriienko, O.V. (2020). Dydaktyko-metodychni zasady kontroliu u otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen molodshykh shkoliariv [Didactic and methodological principles of control and assessment of educational achievements of junior high school students]. Kyiv: Pedahohichna dumka. 400 s. [in Ukrainian].

6. Savchenko, O.Ya. (2012). Dydaktyka pochatkovoї osvity [Didactics of primary education]. Pidruchnyk. Kyiv: Hramota. 504 s. [in Ukrainian].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МІСР Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Наукові інтереси: дидактичний інструментарій організації процесу навчання, матрична режисура організації навчальної діяльності, здоров'язбережувальна дидактика.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MIYER Tetiana Ivanivna – doctor of pedagogical sciences, professor, professor of the Department of Primary Education, Faculty of Pedagogical Education at Borys Grinchenko Kyiv University.

Scientific interests: didactics of the organization of the learning process, matrix direction of the organization of educational activities, health-preserving didactics.

Стаття надійшла до редакції 07.06.2023 р.

УДК 378.091.21

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-210-38-42

НЕНЬКО Юлія Петрівна –

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри професійної мовної комунікації,
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7868-0155>
e-mail: nenko_yuliia@chipb.org.in

ОСОБЛИВОСТІ МІЖСОБИСТІСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Метою статті є висвітлення особливостей міжособистісної комунікації у професійному середовищі сучасного фахівця в умовах сьогодення. З'ясовано, що міжособистісна комунікація зазвичай відбувається у режимі усного говоріння, однак певні форми письмової комунікації також мають міжособистісний характер. Наголошено, що міжособистісна комунікація відбувається між людьми в природному соціальному та професійному середовищі, яке може бути як причиною спілкування, так і наслідком. На основі аналізу сучасних наукових розвідок автори статті наводять сучасні трактування міжособистісної комунікації вітчизняними та закордонними дослідниками, зокрема міжособистісну комунікацію узагальнено трактовано як процес взаємодії, що здійснюється як за допомогою прямих, так і непрямих засобів комунікації та передбачає взаємний обмін інформацією, ідеями, повідомленнями, почуттями та уявленнями думками та почуттями між людьми як вербально, так і невербально за допомогою попередньо узгоджених символів із метою здійснення цілеспрямованого впливу один на одного. Представлено характеристики міжособистісної комунікації та комунікаційні бар'єри. Увага звертається на той факт, що у процесі міжособистісної комунікації відбувається взаємсприйняття, взаєморозуміння, взаємооцінка, співчуття, формування симпатій і антипатій, характеру взаємовідносин, переконань, поглядів, психологічний вплив, вирішення суперечностей, здійснення і регулювання спільної діяльності. Водночас опрацювання сучасних досліджень вчених дає підставити стверджувати про недостатність впровадження ефективних методик цілеспрямованої підготовки майбутніх фахівців до міжособистісної комунікації. Отже, простежується необхідність у здійсненні цілеспрямованої роботи зі здобувачами щодо формування їхніх комунікативних умінь, вдосконалення розроблених методик професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців із вмілим застосуванням новітніх засобів навчання, ефективних методів, інформаційно-комунікаційних технологій навчання на заняттях як професійно орієнтованих, так і гуманітарних дисциплін.

Ключові слова: communication; interpersonal communication; communicative competence; professional activity; specialist.

NENKO Yuliia Petrivna –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Professional Language Communication,
Cherkasy Institute of Fire Safety named after Chernobyl Heroes of the
National University of Civil Protection of Ukraine,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7868-0155>
e-mail: nenko_yuliia@chipb.org.in

FEATURES OF INTERPERSONAL COMMUNICATION OF SPECIALISTS IN TODAY'S CONDITIONS

The article aims to highlight the peculiarities of interpersonal communication in the professional environment of a modern specialist in contemporary conditions. Interpersonal communication is typically done through vocal speaking; however, some types of written communication can also be interpersonal in nature, according to research. It is emphasized that interpersonal communication happens between individuals in a typical social and professional setting, which can be both a cause and a consequence of communication. Based on the analysis of modern scientific research, the authors of the article present modern interpretations of interpersonal communication by domestic and foreign researchers, in particular, interpersonal communication is generally interpreted as a process of interaction that is carried out using both direct and indirect means of communication and involves the mutual exchange of information, ideas, messages, feelings, and representations of thoughts and feelings between people both verbally and non-verbally using pre-agreed symbols in order to exert a targeted influence on each other. Characteristics of interpersonal communication and communication barriers are presented. Attention is drawn to the fact that the process of interpersonal communication involves mutual perception, mutual understanding, mutual evaluation, sympathy, the development of likes and dislikes, the nature of relationships, beliefs and views, psychological influence, the resolution of contradictions, and the implementation and regulation of shared activities. A debate regarding the inadequacies of implementing efficient methods of purposeful training in interpersonal communication for future specialists is also made feasible by the development of contemporary research by scientists. Therefore, it is important to carry out intentional work with students to develop their communication skills and to improve the established methods of professional speech training of future specialists. This work should be done with skillful use of the most up-to-date teaching tools, efficient teaching techniques, and information and communication technologies of training in classes of both professionally oriented and humanitarian disciplines.

Key words: professional communication; communicative competence; communicative training; emergency services.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.

Налагодження міжособистісної комунікації входить до посадових обов'язків значної кількості працівників, особливо тих, що безпосередньо взаємодіють і співпрацюють з населенням у процесі виконання службових завдань. Саме від умінь комунікувати з людьми, встановлювати психологічний контакт, долати бар'єри в міжособистісній комунікації, вислуховувати, слухати та чути, відповідати на запитання, здійснювати вплив, надавати та здобувати потрібну інформацію тощо, залежить не лише результативність роботи як окремого фахівця, але і загальна ефективність діяльності будь-якої установи чи організації [8].

Попри розробленість питання міжособистісної комунікації в науці, актуальність проблеми підготовки фахівців до міжособистісної комунікації не зменшується, що інтенсифікує нові наукові розвідки в цьому напрямі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження міжособистісної комунікації як детермінанти професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови здійснював С. Радул, потрактовуючи міжособистісну комунікацію як процес взаємодії двох осіб, спрямований на взаємне пізнання, встановлення і розвиток взаємин, здійснення взаємовпливу на їх стан, погляди та поведінку, а також на регуляцію спільної діяльності [6, с.45].

Вітчизняні науковці, досліджуючи особливості міжособистісної взаємодії дільничних офіцерів поліції, з'ясували, що дільничному офіцеру поліції притаманна активна позиція у комунікації, з тенденцією до домінування, наполегливість, вміння встановлювати контакти; знаходити необхідний тон розмови, переконувати, визначати індивідуальні особливості співрозмовника, швидкість прийняття рішень в конфліктних ситуаціях [8].

З позиції Т. Пушкар, міжособистісна взаємодія в процесі професійної підготовки

вчителя-філолога може розглядатися як взаємовплив учасників освітнього процесу вищого навчального закладу, який може бути випадковим чи запланованим, приватним чи публічним, тривалим чи короткотерміновим, вербальним чи невербальним; водночас результатом міжособистісної взаємодії мають стати взаємні зміни в поведінці, діяльності, відношеннях і установках учасників освітнього процесу в професійній підготовці майбутніх учителів філологічних спеціальностей засобами комунікативних технологій [5, с.19].

Дослідниця потрактовує міжособистісну взаємодію майбутнього вчителя-філолога як «двобічний процес взаємозалежного обміну діями, спрямованими на вирішення педагогічних завдань, який представляє, з одного боку, процес взаємодії майбутнього фахівця в ході професійної підготовки, з іншого – результат формування готовності до професійної діяльності у сфері міжособистісної взаємодії у навчальних закладах після завершення навчання у закладі вищої освіти» [5, с.23].

Дослідження професійної діяльності офіцерів Державної служби України з надзвичайних ситуацій дозволяє констатувати, що міжособистісна комунікація таких фахівців вирізняється низкою особливостей, оскільки процес міжособистісної взаємодії означених фахівців має вузьку професійну спрямованість, пов'язаний з необхідністю налагодження комунікації з різними категоріями осіб, відбувається як у звичайних умовах життєдіяльності, так і в екстремальних чи кризових ситуаціях. Досить часто комунікація офіцерів із цивільним населенням утруднюється наявністю психологічних бар'єрів, пов'язаних з багатьма чинниками: складністю вступати в контакт із деякими категоріями громадян, невірним тлумачення намірів сторін, недовірою з боку людей тощо [4]. Відтак розробка проблематики міжособистісної комунікації в галузі цивільного

захисту є актуальною та викликаною вимогами сьогодення.

Мета статті – висвітлення особливостей міжособистісної комунікації у професійному середовищі сучасного фахівця.

Методи дослідження: емпіричний та елементарно-теоретичний аналіз і синтез, узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжособистісну комунікацію дефінують як процес взаємодії, що здійснюється як за допомогою прямих, так і непрямих засобів комунікації, таких як комунікація віч-на-віч, а також комунікація за допомогою комп'ютера, та передбачає взаємний обмін інформацією, ідеями, думками та почуттями між людьми як вербально, так і невербально.

Хоча міжособистісна комунікація переважно сфокусована на вербальному аспекті, встановлено, що понад 60% комунікації відбувається невербально. Міжособистісна комунікація вимагає дотримання певних комунікаційних процесів, принципів і процедур, що дозволить фахівцю здійснювати активний психологічний вплив, захиститися від небажаних впливів оточення, підвищити рівень самовладання [7].

Закордонні науковці детермінують комунікацію як «процес передавання взаємозрозумілого та значущого повідомлення, тобто інформації між двома або більше сторонами, що взаємодіють». Дослідники акцентують, що комунікація – це надання зрозумілої інформації та отримання та розуміння повідомлення відправником і одержувачем [10; 11].

Комунікація відбувається в природному соціальному та професійному середовищі, яке може бути як причиною спілкування, так і наслідком. Таким чином, сам процес комунікації містить дії, реакції та взаємодію, які також можна пов'язати з причинно-наслідковим зв'язком. Дія – це крок, який робить відправник, щоб поділитися ідеями з іншою людиною; реакція – це відповідь одержувача. Якщо отримувач реагує позитивно, вони починають взаємодіяти.

Міжособистісну комунікацію можна описати як процес, під час якого індивіди або група індивідів обмінюються ідеями, інформацією, повідомленнями, почуттями та уявленнями за допомогою попередньо узгоджених кодів, знаків і символів із метою впливати один на одного. Міжособистісна комунікація відбувається не лише за допомогою усного або письмового мовлення, але й вимови, особистісних манер та стилю – усього, що додає значення повідомленню.

Yarason та Asemah зазначають, що ефективна міжособистісна комунікація відбувається коли комунікатори мають певні спільні риси: вік, релігія, освіта, переконання, професія тощо [11].

Г. Дегтярьова та Л. Руденко виокремлюють такі показники ефективної міжособистісної комунікації: відкритість в комунікації та адекватність зворотного зв'язку. Перший передбачає ступінь відкритості чи розкритості особистості в комунікації для інших з метою отримання від них зворотної реакції, що засвідчує як інші сприймають його та його дії. Другий засвідчує міру того, як люди діляться з іншими своїми почуттями й думками про них [1].

З'ясовано, що міжособистісна комунікація має певні характеристики:

- учасники комунікації не тільки «ситуативно пов'язані», але й взаємозалежні: вчинки та слова однієї людини мають наслідки для іншої;

- міжособистісна комунікація є реляційною, оскільки відбувається між комунікантами, які перебувають у певних стосунках, чинить вплив на ці стосунки та визначає їхній зміст та форму;

- міжособистісна комунікація передбачає надсилання вербальних і невербальних повідомлень: слова, а також вираз обличчя, зоровий контакт і поза тіла, наприклад, також несуть додатковий зміст;

- міжособистісна комунікація є транзакційною: ранні теорії розглядали процес комунікації як лінійний, оскільки процеси говоріння та слухання відбуваються в різний час; сучасні дослідники вважають її транзакційною, оскільки учасник є одночасно оратором і слухачем.

Під час міжособистісної комунікації потенційно можуть відбуватися втрати інформації, викликані комунікаційними бар'єрами, пов'язаними з кодуванням і декодуванням інформації. При кодуванні думки у внутрішню мову губиться до 30% інформації. Залежно від словникового запасу того, хто слухає, ним сприймається до 70% інформації. Далі інформація втрачається внаслідок її переведення в образи уяви й пам'яті. За неможливості уточнити інформацію, в пам'яті може залишитися близько 20% відомостей. Інші бар'єри носять соціальний або психологічний характер та зумовлені належністю співрозмовників до різних соціальних груп або індивідуальними психологічними особливостями (наприклад, замкненістю або сором'язливістю) [3].

У процесі міжособистісної комунікації відбувається взаємсприйняття, взаєморозуміння, самооцінка, співчуття, формування симпатій і антипатій, характеру взаємовідносин, переконань, поглядів, психологічний вплив, вирішення суперечностей, здійснення і регулювання спільної діяльності. Особливістю міжособистісної комунікації є те, що між її учасниками відбувається поділ та кооперація функцій, а відповідно, взаємоузгодженість та координація індивідуальних дій [6, с.46].

Г. Кошонько виокремлює певні специфічні аспекти міжособистісної комунікації, як-то:

- наявність спільного комунікативного простору;

- активність учасників комунікації як суб'єктів взаємного інформування. Спрямовуючи інформацію, один учасник передбачає активність іншого, який також має орієнтуватися на мотиви, цілі, установки свого партнера, відповідно аналізувати їх;

- під час виголошування думки кожним учасником налагоджується спільна діяльність;

- активність суб'єктів комунікації передбачає не формальний «рух інформації», а активний обмін нею;

- взаєморозуміння (непорозуміння), яке досягається наявністю зворотного зв'язку, а також значущістю інформації;

- інформація, яка дійшла до співрозмовника і повернулася назад, організовує партнерів з комунікації у спільне інформаційне поле;

- спільний смисл у міжособистісній комунікації виробляється за умови, що інформація не просто прийнята, а й осмислена;

- характер обміну інформацією визначається можливістю взаємного впливу партнерів за допомогою системи знаків;

- ефективність комунікації вимірюється мірою значущості взаємного впливу партнерів;

- комунікативний вплив можливий, якщо індивід, який спрямовує інформацію (комунікатор), та індивід, який її приймає (реципієнт), мають єдину або подібну систему кодифікації та декодифікації;

- комунікація психологічно можлива, якщо знаки, закріплені за ними значення (відображення найсуттєвіших та узагальнених сторін предметів і явищ) та смисли (суб'єктивний зміст, якого набуває слово в конкретному контексті) відомі учасникам комунікативного процесу;

- під час обміну інформацією виникають комунікативні бар'єри [2].

Необхідно також зауважити, що міжособистісна комунікація у навчальному процесі, побудована за принципом суб'єкт-суб'єктної взаємодії, зокрема сприймання співрозмовника як індивідуальності зі своїми потребами та інтересами; виявлення зацікавленості в партнері, співпереживання його успіхам або невдачам; визнання права партнера на незгоду, власну думку, право вибору поведінки та відповідальність за вибір, дозволяє уникнути формалізму та догматизму [6, с.46].

Ефективна підготовка до міжособистісної комунікації можлива лише за умови дотримання загальнодидактичних та загальнометодичних принципів навчання: комунікативності, міцності, доступності та посиленості та ін. [6, с.48]

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. На основі аналізу сучасних наукових розвідок узагальнено потрактуємо міжособистісну комунікацію як процес взаємодії, що здійснюється як за допомогою прямих, так і непрямих засобів комунікації та передбачає взаємний обмін інформацією, ідеями, повідомленнями, почуттями та уявленнями, думками та почуттями між людьми як вербально, так і невербально за допомогою попередньо узгоджених символів із метою здійснення цілеспрямованого впливу один на одного. У процесі міжособистісної комунікації відбувається взаємсприйняття, взаєморозуміння, взаємооцінка, співчуття, формування симпатій і антипатій, характеру взаємовідносин, переконань, поглядів, психологічний вплив, вирішення суперечностей, здійснення і регулювання спільної діяльності. Ефективна організація міжособистісної комунікації в процесі професійної підготовки можлива лише за умови дотримання загальнодидактичних та загальнометодичних принципів навчання: комунікативності, міцності, доступності та посиленості та ін.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Дегтярьова Г.С., Руденко Л.А. Теоретичні та методичні основи розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування : навчально-методичний посібник. К. : Педагогічна думка, 2010. 192 с.
2. Кошонько Г.А. Особливості міжособистісної комунікації в сім'ї. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія Педагогічні та психологічні науки.* Хмельницький: НАДПСУ, 2012. № 65. С. 195–199.
3. Лук'янін В.О. Менеджмент персоналу: навчальний посібник. Суми, 2004.
4. Ненько Ю.П. Педагогічні умови забезпечення ефективності професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх офіцерів служби цивільного захисту. *Науковий журнал «Освітній простір України».* Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2017. № 11. С. 81–87.
5. Пушкар Т.М. Формування готовності майбутніх учителів філологічних спеціальностей до міжособистісної взаємодії засобами комунікативних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир, 2016. 262 с.
6. Радул С.Г. Міжособистісна комунікація як детермінанта професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови. *Освіта та розвиток обдарованої особистості.* 2014. № 9-10 (28-29). С.45–48.
7. Сарапулова Є.Г. Проблема міжособистісних комунікацій у навчанні студентів з особливими потребами. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами.* 2015. №12 (14).
8. Швець Д.В., Барко В.І., Бойко-Бузиль Ю.Ю. Психологічні особливості міжособистісної комунікації дільничних офіцерів національної поліції України. *Психологічний журнал.* 2021. №7. С. 7–15.
9. Asemah E.S. Principles and practice of mass communication 4th ed. Jos: Great Future Press. 2022

10. Asemah E.S., Ekhareafu D.O. Perspectives on corporate communication. Jos: University Press. 2022.

11. Yaroson E.D., Asemah E.S. Theories and models of mass communication. Jos: Great Future Press. 2008

REFERENCES

1. Dehtiarova, H.S., Rudenko, L.A. (2010). Teoretychni ta metodychni osnovy rozvytku komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia : navchalno-metodychni posibnyk [Theoretical and methodological foundations of the development of communicative competence of future specialists in the field of service: educational and methodological manual]. Kyiv : Pedahohichna dumka. 192 p. [in Ukrainian].

2. Koshonko, H.A. (2012). Osoblyvosti mizhosobystisnoi komunikatsii v simi [Peculiarities of interpersonal communication in the family]. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriia Pedahohichni ta psykholohichni nauky. Khmelnytskyi. 65. 195–199. [in Ukrainian].

3. Lukianikhin, V.O. (2004). Menedzhment personalu: navchalnyi posibnyk [Personnel management: a study guide]. Sumy. [in Ukrainian].

4. Nenko, Yu.P. (2017). Pedahohichni umovy zabezpechennia efektyvnosti profesiino oriietovanoi komunikatyvnoi pidhotovky maibutnikh ofitseriv sluzhby tsyvilnoho zakhystu [Pedagogical conditions for ensuring the effectiveness of professionally oriented communicative training of future officers of the civil protection service]. Naukovyi zhurnal «Osvitnii prostir Ukrainy». Ivano-Frankivsk. 11. 81–87. [in Ukrainian].

5. Pushkar, T.M. (2016). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv filolohichnykh spetsialnostei do mizhosobystisnoi vzaiemodii zasobamy komunikatyvnykh tekhnolohii [Formation of readiness of future teachers of philological specialties for interpersonal interaction by means of communication technologies] : candidate thesis. Zhytomyr. 262 p. [in Ukrainian].

6. Radul, S.H. (2014). Mizhosobystisna komunikatsiia yak determinanta profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia inozemnoi movy [Interpersonal communication as a determinant of professional training of a future foreign language teacher]. Osvita ta rozvytok

obdarovanoi osobystosti. 9-10 (28-29). 45–48. [in Ukrainian].

7. Sarapulova, Ye.H. (2015). Problema mizhosobystisnykh komunikatsii u navchanni studentiv z osoblyvymy potrebamy [The problem of interpersonal communication in the education of students with special needs]. Aktualni problemy navchannia ta vykhovannia liudei z osoblyvymy potrebamy. 12 (14). [in Ukrainian].

8. Shvets, D., Barko, V. & Boiko-Buzyl, Y. (2021). Psykholohichni osoblyvosti mizhosobystisnoi komunikatsii dilnychnykh ofitseriv natsionalnoi politsii Ukrainy [Psychological features of interpersonal communication of precinct officers of the national police of Ukraine]. Psykholohichni zhurnal. 7. 7–15. [in Ukrainian].

9. Asemah, E.S. (2022). Principles and practice of mass communication 4th ed). Jos: Great Future Press. [in English].

10. Asemah, E.S. & Ekhareafu, D. O. (2022). Perspectives on corporate communication. Jos: University Press. [in English].

11. Yaroson, E.D. & Asemah, E.S. (2008). Theories and models of mass communication. Jos: Great Future Press. [in English].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

НЕНЬКО Юлія Петрівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної мовної комунікації Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України.

Наукові інтереси: комунікативна підготовка; професійна комунікація.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

NENKO Yuliia Petrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Professional Language Communication at Cherkasy Institute of Fire Safety named after Chernobyl Heroes of the National University of Civil Protection of Ukraine.

Scientific interests: communicative training; professional communication.

Стаття надійшла до редакції 17.06.2023 р.

УДК: 371.3:378.046.4:004

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-210-42-47

ОВЧАРУК Оксана Василівна –

доктор педагогічних наук, професор,

завідувачка відділом компаративістики

інформаційно-освітніх інновацій,

Інститут цифровізації освіти НАПН України,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7634-7922>

e-mail: oks.ovch@hotmail.com

ІНСТРУМЕНТ САМООЦІНЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ЯК СКЛАДОВА МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ

У роботі висвітлено підходи використання інструменту самооцінювання цифрової компетентності вчителя. Окреслено актуальність організації процедури самооцінювання цифрової компетентності вчителя в умовах воєнного стану та карантинних обмежень. Проаналізовано обмеження та ризики під час реалізації дистанційного навчання вчителями, що виникли за останні роки (2021-2023 рр.); проаналізовано підходи до визначення поняття цифрової компетентності у вітчизняному та зарубіжному науковому просторі; здійснено загальний огляд отриманих результатів відповідей респондентів щодо рівня їхньої цифрової компетентності за п'ятьма категоріями, отримані під час